

I Samuel 7:12

“Samuel nu nam een steen stelde die tussen Mizpa en tussen Sen, en hij noemde diens naam Eben Haezer; en hij zeide: ‘Tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen.’”

1 de reden tot de gedenksteen

2 de roeping van de gedenksteen

Gemeente,

Elke keer werd een Israëliet eraan herinnerd. Als hij van Mizpa naar Sen ging zag hij het monument staan. Die steen. Die hem eraan herinnerde: de HEERE heeft ons tot hiertoe geholpen. Denk daaraan, gedenk dat. Zo worden wij er elke keer weer aan herinnerd als het dankdag is. Sommigen noemen het een monument uit vroeger tijden. Maar dan een monument om ons eraan te herinneren: het is de HEERE, die ons heeft geholpen. Elk jaar weer, ook dit jaar als wij langs dankdag komen: denk eraan, gedenk het: het is de HEERE.

We zijn in de Richterentijd. Want die loopt in I Samuel eigenlijk nog door. Samuel is ook een richter. En de Richterentijd is de tijd van hetzelfde liedje, keer op keer. Het volk verlaat de Heere. Dan zend God een overheersende, bezettende macht. Het volk gaat roepen tot de Heere. En de Heere geeft een richter die het volk verlost. En dan begint het weer van voren af aan. Het volk verlaat de Heere, bezettende macht, aanroepen van God, verlossing enz. In het begin van I Samuel is het weer zover: Israël verlaat de Heere. Tot en met de priesters, Hofni en Pinehas toe. En God zend de Filistijnen om Israël te overheersen. Israël kan niet tegen de Filistijnen op en raakt zelfs de ark kwijt. Na enkele maanden komt de ark weer terug en dan wordt het stil. Twintig jaar bezetten de Filistijnen Israël. De HEERE verlaat Israël. Maar na 20 jaar begint het volk de HEERE achterna te klagen. Te roepen: Heere, keer weder, ga niet steeds verder weg, wil toch terugkeren en blijven. Dan roept richter Samuel als een profeet het volk op tot bekering. Dient de HEERE alleen en breek met de afgoden! En het gebeurt! Massale bekering vindt plaats. Een opwekking. En als een koning roept Samuel het volk samen te Mizpa. Daar vasten ze, belijden ze schuld en offeren. Alsof op het Malieveld in den Haag een bijeenkomst is waar alle leden van 1^e en 2^e kamer, besturen van provincies en gemeenten zich tot God wenden in een bijeenkomst van gebed en verootmoediging. Maar dan....juist dan alarm. De Filistijnen komen. Zwaar bewapend. Een inval. Juist nu, terwijl ze samen zijn voor God, ongewapend, onvoorbereid op gevecht. Dat is fataal! Ze worden tot de laatste en man en vrouw toe

uitgeroeid. Als ratten in de val. Als een priester offert Samuel en bidt hij voor het volk. En dan: onweer. Donderslagen. Precies boven het leger van de Filistijnen en precies op dat moment. De ene donderslag na de andere. In Nieuwerbrug weten ze wel hoe dat klinkt en voelt. Precies boven je. En de Filistijnen verschrikken, raken in paniek, vluchten. En Israel kan erachteraan en hen vervolgen en verdrijven. Israel blijft gespaard en het land wordt schoongeveegd van Filistijnen.

1 de reden tot de gedenksteen

Dan neemt Samuel een steen en in de buurt van de plek waar ze bijeen waren: Mizpa richt hij die op als monument. En noemt hem: Eben Haezer. Letterlijk: Steen der hulp. Want: tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen. Hij heeft ons gespaard en verlost. Anders waren we tot de laatste man toe verslagen en geveld. Dit is van de HEERE! Dat het zo wonderlijk goed is afgelopen!

Zijn er zo geen mensen in de kerk vanavond? Voor wie geldt: het is zo wonderlijk goed afgelopen?! Dat ik er nog ben. Na het ongeluk, na die operatie. Dat ik gespaard gebleven ben. Wonderlijk. Dat mijn ziekte overging. Wonderlijk. Ik mag weer gezond zijn en me goed voelen. Dat mijn werk, mijn bedrijf er zo voorstaat. Wonderlijk. Het had ook heel anders kunnen zijn. Dat onze relatie weer zo is zoals hij is: wonderlijk, want het stond op springen en leek een drama te worden. Dat mijn school, mijn opleiding zo afgerond is. Wonderlijk, had ik niet verwacht. Weet u het nog? Hoe het er voor heeft gestaan? Je vergeet dat weer gauw na verloop van tijd, maar de HEERE heeft geholpen! En heeft dat heel duidelijk laten merken. En dat geldt ook als het niet zo plotseling ging, maar geleidelijker. Dan valt het vaak minder op, maar als het geleidelijk gaat is het net zo goed een wonder van de HEERE. En dat geldt ook als het niet zo door diepe diepten en crisis ging. Maar dat je er nog zijn mag, gezond bent, geslaagd bent, werk hebt, je bedrijf draait, je relatie gelukkig is, dat is van de HEERE. Als Hij het wegneemt, dan hebben het niet meer en dan hadden we het niet meer gehad. Tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen.

Dan zit er nog een laag in deze belijdenis bij het monument, bij de gedenksteen. Want dat de HEERE verlostte uit de hand van de Filistijnen was een teken dat Hij Zich weer in gunst tot het volk gewend had. Die overheersing was teken en blijk van Zijn toorn. Dat Hij week van land en volk. Maar nu heeft het volk Hem achterna geroepen en geklaagd en de HEERE heeft Zich gewend. Is wedergekeerd tot het volk. Ontfermt Zich. Laat Zijn vriend'lijk aangezicht zien en lichten. Hij heeft land en volk verlost. Zijn gunst betoond. Dankt de HEERE!

Dat de HEERE Zich in gunst wendt tot land en volk: helaas wij zijn daar lijkt mij weinig tekenen van. Misschien eerder zelfs het tegendeel: Hij laat het verder en verder van Zich afkeren. Als er dan ook nu maar in de kerk mensen zijn die de HEERE daarom achterna klagen en roepen: HEERE, keer weder, ontferm U over land en volk, geef wederkeer tot U, opwekking, herleving. Of gaat God weg uit land en volk zonder dat u, jij, ik Hem achterna roepen en smeken?

Maar dat de HEERE Zich wendt tot gemeente, gezin. En het verlost uit satans macht. Als je daar iets van zien mocht? In de gemeente: dat er getrokken werden uit de duisternis tot het licht? Dat God verloste uit de macht van de boze. En weer bracht in Zijn huis en dienst? Of in je gezin, nageslacht. Als Hij niet ingegrepen had..... Of: dat de HEERE een geliefde verlost. Verlost uit de aardse strijd en lijden. En opnam in Zijn heerlijkheid. En door de tranen heen en door het gemis heen, mag het toch geloofd worden: de HEERE heeft hem of haar verlost, Hij heeft welgedaan.

Dat de HEERE Zich heeft gewend tot je persoonlijk. Je verlost heeft. Uit de macht van de vijand, de duivel. Verlost uit satans macht. Getrokken tot Christus. Gods toorn wendde Zich en er kwam gunst. Als Hij toch niet had ingegrepen. Dat de HEERE je verlost heeft uit satans macht van aanvechting. Van dat gevoel van Zijn toorn en je schuld dat alle hoop benam en wegnam. Dat je zo wanhopig en onzeker maakte. Maar Hij verloste en liet Zijn Aangezicht lichten en gaf vrede. Dat de HEERE je verlost heeft van uitputting en achterblijven in de woestijn. In de zonde. Bezweken onder het kruis, teruggevallen in de zonde zouden we zijn. Keer op keer. Als Hij toch niet zou ingrijpen, dan werd ik keer op keer prooi van bezetting van de boze. Maar Hij heeft Zich ontfermt. Keer op keer. Als Hij toch niet had ingegrepen... En dat kan allemaal plaatsvinden door tegenslagen heen. Door beproevingen heen. Dat je je zegt; als ik daarnaar kijk had ik vorig jaar meer te danken dan nu. Maar daar doorheen: Hij heeft Zich tot mij gewend.

Weet u daarvan? Dat de HEERE heeft verlost. En Hij verlost mij keer op keer? En dat alles vanuit Hem, die opstond uit de doden. Na Zijn lijden en sterven als Borg en Middelaar. Die Overwinnaar is. Bij Hem zijn de uitkomsten keer op keer. Opdat wij zouden bidden: Heere, geef het meer en meer en telkens weer.

Of: gaat de HEERE van ons weg, wijkt Hij van ons, verlaat Hij ons leven met Zijn invloeden en indrukken.....en wij merken het niet eens. Wij roepen Hem niet achterna, klagen Hem niet achterna. We laten Hem gaan. We hebben het voorlopig goed genoeg met wat we hebben,

waar we druk mee zijn. En de indrukken van de eeuwige dingen en geestelijke dingen vervagen meer en meer. Wanneer denk je eigenlijk nog aan sterven en eeuwigheid, aan God en heerlijkheid, aan schuld en bekering? Zelden tot nooit meer, hoe langer hoe minder.

Dan roept dankdag ons tot bekering. Keer weder tot God. Als het zo doorgaat, wordt het eeuwig zonder God. En heeft roepen eens geen zin meer, maar nu, heden, dankdag 2013: keer weder en bekeert je!

Samuel richtte temidden van het volk Israel die gedenksteen, dat monument op. Om het volk eraan te herinneren: tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen. De Meerdere Samuel wil onder ons gedenksteden oprichten. De Meerdere Samuel, de Heere Jezus. Die meer dan Samuel als Profeet zondaren terugroept tot God, tot wederkeer. Die meer dan Samuel als Koning Zijn gemeente vergadert en bijeenbrengt. Bijeenbrengt rondom Zichzelf en rondom Zijn Woord. En Die als meer dan Samuel als Priester offert en bidt. Zichzelf offert voor de Zijnen en altijd leeft om voor hen te bidden. En zoals Samuel het volk Israel een gedenksteen gaf, zo geeft de meerdere Samuel ons de dankdag. Opdat wij zullen weten: tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen.

2 de roeping van de gedenksteen

a) Om te danken

En daarmee worden we opgeroepen tot dank! Tot erkenning dat de HEERE het heeft gedaan en gegeven. Zoals Samuel niet zegt: en hier hebben wij de Filistijnen een gevoelige klap toegebracht. Dat is wel zo, maar hoe komt dat? Omdat de HEERE ons geholpen heeft. Wat zou er van ons geworden zijn zonder Hem, zonder Zijn hulp? Ja, jij hebt geleerd, jij hebt hard gewerkt, u hebt uw best gedaan en u ingezet voor het werk, opgelet in het verkeer. En daarom..... Maar: wie gaf daar de krachten voor en de gezondheid? Jezus leert ons door Zijn Geest altijd knielen. Knielend erkennen: de HEERE heeft ons geholpen. Kijk: het vlees wil altijd een treetje hoger. Elke weldaad een treetje hoger. Vlees zoekt een podium. Kijk maar in de sportwereld, de muzikwereld, de kerkelijke wereld. Vlees wil een treetje hoger. De Geest wil altijd een treetje lager. Elke weldaad je weer kleiner laten worden. Weer dieper buigen. Geen podium, maar een knielbank.

Want als de HEERE niet had ingegrepen.... Dat is Bijbels om dat te gedenken. Als Hij je een black-out had gegeven op die toets, een blinde vlek bij dat kruispunt, een bloedstolsteltjes in je hoofd..... Als hij niet had geholpen: je was in voorspoed alles vergeten van God en eeuwigheid, je was bij tegenspoed en teleurstelling in bitterheid en murmurering gebleven en ondergegaan. Gedenk dan dat gij waart zonder God en zonder hoop in de wereld, gedenk dat gij waart kinderen

des toorns, doende de wil des vlees en der gedachten. Nee, dat ik ben zoals ik ben is aan de HEERE te danken. Tot hiertoe heeft Hij geholpen! Verlost! Want anders.....

b) om te dienen

Dat is dan tegelijk een oproep tot bekering. Weet gij niet dat de goedertierenheden des HEEREN tot bekering leiden?! Als alles aan Hem te danken is, van je adem tot je bekering toe. Als alles aan Hem te danken is, dan komt het ook Hem toe. Om het te gebruiken om Hem alleen te dienen. Leer mij o God van zaligheden mijn leven in Uw dienst besteden. Zegt U het maar HEERE: mijn tijd, mijn gezondheid, mijn diploma's, mijn mogelijkheden, mijn gaven en talenten: hoe kan ik U ermee eren, hoe wilt U dat ik het gebruiken besteed. Stel je voor van niet. Stel je voor dat je dat niet doet! Dan ben je als een vrouw die van haar man een ring krijgt. En wat doet ze? Ze verkoopt hem en gebruikt het geld om met andere mannen mee te gaan flirten en cadeau's te geven. Wat je van God krijgt gebruiken om andere goden mee te dienen. In plaats van dat Zijn goedertierenheden je tot bekering roepen. Dat geeft strijd. Want we zijn geneigd alles te besteden naar onszelf gericht: voor ons gemak, voor ons plezier, voor onze eer voor onze luxe. Als een hoefijzer naar binnen gericht. En om dat om te buigen: op God gericht: het hoefijzer tot een pijl te laten zijn op God gericht. Dat hoefijzer wil altijd weer terugschieten in zijn oude vorm. De goedertierenheden des HEEREN willen bekering schenken en dan kent u, krijg je die strijd.

c) Om te gedenken

Ten derde had die steen de functie van herinnering. Elke keer als een Israëliet vanuit Mizpa naar Sen liep, dan kwam hij dat monument weer tegen. Daarom is het dankdag: dat we elk jaar weer door die dag eraan herinnert worden: alles is van de HEERE gekregen. Want dat besef ebt weer zo snel weg. Je vindt het weer zo gauw gewoon, je bent er weer aan gewend dat het zo is zoals het is. Als je operatie een tijdje geleden is, als het ongeluk al jaren terug gebeurde, als je alweer een paar jaar je diploma hebt, als je al weer een tijd je bedrijf goed draait, dan vergeet je zo snel dat het aan een zijden draadje heeft gehangen. Als je altijd gezond mag zijn, als je altijd goed leren kunt, als je steeds gelukkig verkering mag hebben, en een goede baan, dan vindt je het zo gauw gewoon, je went eraan. Als je al zolang aan het Heilig Avondmaal mag gaan, de HEERE kennen mag, zekerheid hebben mag, niet in openlijke zonden viel, je went er zo aan, en vindt het gewoon. De dankbaarheid ebt weg, de drang tot bekering ebt weg. Gedenk! Gedenk wat de HEERE heeft gedaan! En daarvoor hebben wij blijkbaar gedenkstenen nodig. Hebben de opdracht om net als Samuel die op te

richten. Voor onszelf en voor anderen, zoals Samuel dat voor het volk deed.

De doopkaart van je kinderen en van jezelf duidelijk een plaats te geven. Eens een aantekening te maken van een gezegende dienst of avondmaalsdienst en dat terug te lezen. Je trouwtekst laten uitsnijden in hout en aan de muur hangen. Dat zie je niet veel meer tegenwoordig, maar heeft toch meer waarde dan een trouwfoto. Je doopdienst of belijdenisdienst nog eens naluisteren. Elke dag even naar je belijdenisplaat kijken. Een plaat van de brede en smalle weg in huis te hangen waar iedereen vaak langs komt. De rouwkaart van je geliefde op je nachtkastje te zetten. Er zijn mogelijkheden genoeg.

Want toen het pas gebeurde kon je zo vol goede voornemens zijn en diepe indrukken. Maar als je niet gedenkt is binnen een jaar, wat zeg ik, binnen een maand of een week het al weer weg. Gedenkt! Plaats biddend om de Heilige Geest gedenktekens langs je levenspad. Daar en daar en toen en toen heeft de HEERE ons geholpen. Om nooit te vergeten! Opdat de dank en bekering elke keer vernieuwd wordt.

d) Om te vertrouwen

Ten vierde roept die steen Eben Haezer tot vertrouwen. Tot hiertoe heeft de HEERE ons geholpen. Daarom geeft het reden tot vertrouwen voor de toekomst! Want kijk, op zich genomen stelde die ene overwinning zoveel niet voor. De Filistijnen zijn één keer verdreven en vernederd, maar dat laten ze natuurlijk niet op zich zitten. Als ze zich hersteld hebben dan komen ze terug. En goed ook. Om wraak te nemen. En het zou dan toch wel erg toevallig zijn als er nog een keer zoiets zou gebeuren, dat er weer zo'n natuurverschijnsel precies dan en daar zou plaatsvinden. Die kans is zo goed als 0 komma 0. Dus Israel, berg je maar.

Maar.....tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen. Als je het zo ligt en je het zo mag zien, dan staat het anders. Want de HEERE heeft geholpen en dan zal Hij ook helpen. Geschonken verlossingen in het verleden zijn wel degelijk een garantie voor de toekomst. Want ze zijn gefundeerd in Gods werk en Zijn trouw. In Gods werk in Christus. Dat helemaal op niets leek uit te lopen. Aan het kruis. Bestormd, belaagd, bespot door alle duivelen en machten van de hel. En Jezus stierf. Maar God heeft Hem verlost. Heeft Zijn Zoon opgewekt uit de doden. Hij heeft alle macht in hemel en op aarde. Daarom is Hij zo getrouw als sterk.

Als de HEERE tot hiertoe heeft geholpen. Heeft verlost. Heeft gebracht tot geloof. Heeft doorgeholpen in beproeving en moeite. Heeft gedragen tot hiertoe. Door de kracht van Zijn opstanding. Ja, dan kun je denken, dat is tot nu toe, maar wie weet wat er nog komt.... Stel je voor

als er nog meer beproeving komt, stel je voor dat er nieuwe aanvechting komt, stel je voor dat er ooit vervolging komt. O, dan is de duivel er direct bij om te zeggen: ja, vorige keer kon en heeft de Heere je geholpen, maar dat is nu heel anders, het is nu veel erger, het is nu niet te vergelijken met toen, nu is het veel onmogelijker. Bovendien sinds de vorige keer dat God je hielp, heb je het er helemaal bij laten zitten, heb je weer en meer gezondigd dan voor die tijd, in plaats van groei is er teruggang geweest en meer zondigen, nee, nu moet je het niet denken, nu is het lang niet zeker, je zult zien, nu blijf je erin en ga je erin onder.

Maar de HEERE neemt je mee naar Eben Haezer: tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen. De HEERE. Zie op Hem, zo getrouw als sterk. De Opgestane Die gekruisigd was. Die heeft gekocht en betaald. Die trouw blijft en nooit loslaat het werk van Zijn handen. Hij Die uit zes benauwdheden verlost zal het ook uit de zevende doen. Bij de HEERE betekent: tot hiertoe ook: en verder. Elke keer weer. Totdat eens de laatste vijand komt, de dood. Zo erg is het nog nooit geweest, zal de duivel influisteren. Maar het geloof zal zeggen: Hij Die tot hiertoe heeft geholpen zal het ook nu doen.

En als ik voor de hemelpoort sta zie ik een lange rij gedenkstenen. Veel scherper dan ooit zal ik ze zien. De pelgrimsweg naar de hemel is een levenspad met gedenkstenen. Hier en daar, toen en toen. O, als de HEERE niet had ingegrepen, daar en toen, dan zou ik.... Maar wonderlijk: Eben Haezer elke keer weer. Eben Haezer: tot het einde toe heeft de HEERE mij geholpen.

Amen